

INSTITUTUL TEOLOGIC BAPTIST BUCUREȘTI

ISTORIA RELIGIILOR

Note de curs O. Baban (2018-2019)

CURS 8: Religia Persiei antice, Zoroastrism

(preluare articol Lion Book of Beliefs)

Astazi, parsismul (religia perșilor sau a parților, iranienii de astăzi) pare un amestec de elemente fara legatura. Totusi, de-a lungul anilor, influenta fondatorului său, Zoroastru, a fost enormă.

La marginea desertului din vestul Iranului, în Bombay(India) si în împrejurimile sale, în Africa de Est si în multe din marile orase ale lumii exista enclave ale unei mici comunitati care nu cuprinde mai mult de 120000 de membri în toata lumea. Acestia sînt parsii sau 'persii', adepti ai marelui profet Zoroastru. Începînd cu secolul al VIII - lea, din cauza persecutiilor musulmane, marea lor majoritate s-au refugiat din Iran în India toleranta si în alte parti ale lumii.

Zoroastru

Despre Zoroastru ('Zarathustra', în persana) se stie ca a trait în secolul al VI - lea î. Hr. , o perioada remarcabila prin profetismul si iluminarea sa spirituala. Specialistii de azi, însa, înclina sa-l situeze undeva între 1500-1000 î. Hr.

Zoroastru cerea adeptilor sai o comportare virtuoasa si supunere în fata lui Ahura Mazda, 'Domnul Întept'. Dar el credea si în diferite spirite ale binelui si raului, în special în Angra Mainyu, 'Spiritul Raului', caruia pare sa-i acorde un statut egal cu cel al Domnului Întept. Amîndoi sînt eterni. Iata de ce parsismul este considerat dualist - crezînd în doua for-

te opuse, dar egale, ale binelui si raului. Totusi, deoarece nu credea ca materia era în esenta ceva rau, Zoroastru propovadua triumful binelui asupra raului. De aceea, parsismul pretinde a fi monoteist - crezând într-un singur D-zeu atotputernic.

Mai mult, omul are de jucat un rol în triumful binelui asupra raului: deoarece Ahura Mazda a creat lumina pentru a-l ajuta sa-l învinga pe Angra Mainyu, omul este mereu chemat sa lupte împotriva raului. Astfel, parsii sînt cautatori ai 'Vietii Bune' - 'gînduri bune, cuvinte bune si fapte bune'.

- * Baietii parsi devin membri deplin ai comunitatii religioase prin ritualul Nasterii Noi, cînd li se da o camasa sa cra si un fir sfînt.

- * Ritualul focului este primul din cele doua rituri principale ale parsismului. Focul este simbolul si fiul lui Ahura Mazda si trebuie ferit de orice pîngarire - de soare si ochi necredinciosi; astfel, el este pastrat într-un Templu al Focului unde este îngrijit cu dragoste. Exista trei feluri de temple: **Atash Dadgah**, de cele mai multe ori o casa obisnuita folosita ca loc de rugaciune, **Atash Adaran**, construit acolo unde locuiesc zece sau mai multe familii parse si **Atash Bahran** sau 'regele focurilor', dintre care azi exista numai zece. Preotul tine în mîini simbolurile vergelelor sacre, avînd nasul acoperit pentru a împiedica pîngarirea focului prin respiratie.

- * Sacrificiul haoma este cel de-al doilea rit important al parsismului. Planta haoma este zeul venit pe pamînt. Fiind pisat, el este sacrificat în mod ritualic. Din suculei plantei se obtine bautura nemuririi.

Vechiul Sat pars al Mortilor a fost recent scos la suprafata în Iran. Deasupra lui strajuieste imensul Turn al Tacerii. Parsii nu-si incinereaza mortii, caci aceasta ar însemna pîngarirea pamîntului,

apei, aerului si a focului. Ei își aseaza mortii într-un Turn al Tacerii, lasându-i în bataia soarelui si prada vulturilor.

Traind Viata Buna

Faptele bune vor fi rasplatite, iar cele rele, pedepsite. Nedreptatile si inegalitatile acestei lumi vor fi îndreptate în lumea viitoare. Parsii cred cu tarie în viata de dupa moarte, venirea unui Mîntuitor, ziua judecatii, învierea mortilor si mîntuirea întregii omeniri care îl va slavi pe Dumnezeu pe vecie.

Deoarece parsii cauta 'Viata Buna', parsismul este o religie cu principii morale puternice, iar credinciosii sai sînt recunoscuti pentru inteligenta, integritatea, harnicia si filantropia lor, precum si pentru contributia în domeniul comertului al industriei, educatiei si al activitatii sociale. Deoarece învatatura lui Zoroastru a influentat cu certitudine iudaismul (si, prin urmare, indirect, crestinismul si islamismul), mai ales în perioada exilului evreilor în Babilon si în special în privinta doctrinei vietii de dupa moarte, parsismul are o semnificatie si o importanta covîrsitoare pentru lumea contemporana.

Ritual si traditie

Dar parsismul este în mare parte tributar religiei populare din vechiul Iran. Astfel ca, în zilele noastre, în vreme ce reformistii reliefeaza importanta monoteismului si a moralei, parsii ortodocsi pun un accent deosebit pe ritual si traditie, ca de exemplu purificarea, cultul si sacrificiul. Ei se roaga de cinci ori pe zi si sanctifica prin ritualuri marile momente ale vietii: nasterea, pubertatea, casatoria, nasterea copiilor si moartea. Ca înbracaminte zilnica ei poarta un fir sacru ce le reaminteste de scripturi si o camasa, simbol al religiei lor, ambele primite la initiere. În plus, preotii poarta robe albe si turbane. Parsii sînt un popor aparte - nu cauta sa atraga pe nimeni la credinta lor, pentru ca ei afirma ca fiecare om trebuie sa practice religia în care s-a nascut.

** Scrierile

Scrierile parse, cunoscute sub numele de Avesta, sînt foar-

te variate si au aparut într-un timp îndelungat.

Yasna. În principal texte liturgice recitate de preot în timpul ritualurilor. Ele contin cele 17 **Gantha**, cântece atribuite lui Zoroastru si considerate ca fiind cele mai vechi scrieri parse.

Vidervat. În principal texte liturgice despre riturile de purificare si pedepsirea pacatosilor.

Yasht. Imnuri de slava si rugaciuni ale laicilor.

**

Sarbatorile

Ghambar. Sase sarbatori de sezon, inclusiv Anul Nou, celebrate prin slujbe si praznice.

Farvardega. Zile ale mortilor, pe care credinciosii le marcheaza ducând lemn de santal la temple si flori la templele tacerii.

Jashan. Aniversari, de exemplu în cinstea lui Zoroastru.

Bibliografie

The New Lion Handbook - The World's Religions (Lion Handbooks New edition)